

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcijski Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 87. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEGNIK ZA NOVICE

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm, višine v 1 stolpcu 4 L.
Pri 5 kratni objavi 20% popusta, pri 10 kratni objavi 30% popusta, pri 20 kratni objavi (pol leta) 40% popusta, pri 60 kratni objavi (celo leto) 50% popusta.
30 stotink vsake beseda v naravnem tisku; 40 stotink vsake beseda; z vsake 20 stotink beseda. Pri stalnem tisku primeren popust.

A KNJIZ

LIT

Mali koledar.

Petek, 10. februarja: Sholastika; Viljem. — Sobota, 11.: Lurška M. B.; Viktorija. — Nedelja, 12.: 2. predpepelna. — Ponedeljek, 13.: Katarina (Ricci); Gregor. — Torek, 14.: Valentin (Zdravko). — Sreda, 15.: Favstin; Jordan. — Četrtek, 16.: Julijana; Onezim. — Petek, 17.: Kristijan. — Sobota, 18.: Simeon; Flavijan.

MALE NOVICE.

En zvezek „Čolnica“ zastoj.

Imamo izvrsten družinski list «Naš Čolnica». Poglejmo prvo letošnjo številko! — Ivan Pregelj je napisal venec božjepotnih novel. Začenja z zgodbo matere, ki pelje sinčca na Menjgore. Mojsrsko teče beseda in pred nami raste bridkolepa podoba kmečke matere in njenega sina Balanta; oba sta privezana na našo zemljo z bridko ljubeznijo. — Magajna Bogomir je napisal roman. «Vestalka», znani naš pesnik Joža Lavrenčič pa sočno Legendo o sv. Bricu. — Ksaver Meško ima črtico Čudež, pisano z lahno, ljubko ironijo. — Filip Terčelj je lepo kakor le on zna, napisal pismo prijatelju. — Fran Rupnik razpravlja, odkod prvi človek in koliko je star človeški rod na zemlji. — O pesniku Otonu Zupančiču kratko in jedrnato piše dr. A. K., o Vinku Vodopivcu pa David Doktorič. — Vrli vsestranski Grušenka priobčuje prevod Baarovega romana Čudovite sanje. — Slede praktični zapiski iz gospodinjstva, zdravstva, naravoslovja, potem slike domačije in sveta, slednjič še zasoljene šale. — Kdor Čolnica še ne pozna, dobi prvo številko na ogled in sicer zastoj. Pišite na upravo: Gorizia, via Mameli 5 — «Naš Čolnica» stane za celo leto 10 lir, s krojno prilogo 20 lir.

Zaplenjen list.

Goriški prefekt je dal zapleniti petkovo številko «Goriške Straže» radi več vesti glede Zadrufne zveze v Gorici. Policija je odnesla 4.000 natiskanih «Straž».

Nesloga v Orjuni.

V Ljubljani so se trije znani Orjunaši na cesti obdelavali s klofutami in s priimkom «vohun».

Pri ti priložnosti se je pisalo v listih, da so res nekateri iz te bojne organizacije jugoslovanskih nacionalistov — vohunili proti lastni državi. Nekateri so baže že pod ključem. Mi ne moremo vedeti, koliko je na teh obtožbah resnice, iz Piccola, kateri je o tem dvakrat poročal, izvemo, da je list «Orjuna» očital vohunstvo na korist Italije nekemu Egidiju Pericu in znanemu Rajkotu Samsi, ki se je svoječasno udeležil napada v Prestranku, ter tudi znanemu Josipu Gabrščeku, kateri je bil nekoč tajnik Političnega društva Eđinosti v Trstu.

Šolski skrbnik v Pazinu.

Novi šolski skrbnik za naše dežele, kom. Mondino, je obiskal Pazin, kjer so se zbrali učitelji in zastopniki oblastev. Govor je imel poteštat Camus, ki je med drugim rekel: «Šola v naših krajih ima izredno važnost, ker je treba uveljaviti italijanski jezik po deželi, kjer smo do večeraj imeli slovansko šolo, kjer se je do večeraj v cerkvi slovansko pridigovalo in slovansko govorilo v vseh hišah. Delo za nacionaliziranje tujerodnih množic je poverjeno šoli in učiteljem. Evo zbrane vojsčake te svete vojske. Naloga je težka, zahteva veliko vero in veliko požrtvovalnost. Ni zadosti učitelju, da je Italijan, treba je, da je učitelj dvakrat Italijan in dvakrat učitelj».

Fašizem in ples.

Tajnik deželne fašistovske zveze je dal sledeče razglasiti: «Začel se je čas plesov. Govori so o «trikolorskih veljah», o fašistovskem plesu, o plesočem čaju. Izjavljam, da bom odstavil vse tajnike, ki bi kaj takega organizirali ali se udeležili. Kdor hoče plesati, naj pleše, magari do smrti, samo to je treba spoznati, da ima fašizem vse druge važnejše naloge. Fr. Giarratana, Bolzano, 20. jan. 1928».

Ta razglas velja seveda v bocienski provinci.

Trst dobi automatičen telefon.

Če hočeš telefonirati, moraš najprej klicati centralo, kjer sedi gospodična. Pa jo prosiš: «Dajte mi zvezo s številko telefonsko to in to». Potem čakaš in ko se tvoj zaželeni znanec oglasi, začneš razgovor. Pri avtomatičnem telefonu bo pa takole: pri telefonu bo kazalec, ki ga boš ti sam premaknil k številki, ki jo želiš. Ne bo treba nič «gospodičen» in nič «prosim». Tak telefon dobi Trst, Prosek, Miramar, Grljan, Mile, Sežana in Opčine. Napeljava je v polnem teku.

Guglielmo Oberdan.

Ta znameniti mož je bil rojen v Trstu 1. februarja 1858. Krstil ga v cerkvi novega sv. Antona kaplan Franc Rumič. Takole je v Krstni knjigi: Dioniz, Viljem Oberdank. Mati je bila 27 let stara kuharica Josipina, oče pa neporočeni 26 letni Valentin Falcer iz okolice Piave. Botra: Ignac Hermann, Metzgermeister, in Guglielmo Rossi, negoziante. Mati Josipina je bila iz Ajbe pri Kanalu.

Odvetniki in notarji za narod.

Malta je otok, kjer biva laški narod, toda pod angleškim gospodstvom. Dosedaj so se pisali vsi notarski akti v laščini, ki je materin jezik Maltežanov. Angleška vlada je predložila zakonski načrt, po katerem naj bi se akti spisovali ne več v laščini, ampak v angleščini. Odvetniki in notarji so dvignili protest proti vladi, ki hoče Maltežane raznaroditi, češ da je to nekulturno in nemoralno.

Veliko posojilo.

Jugoslovanski finančnik in bivši minister Laza Markovič je v Londonu končal srečno pogajanje za veliko posojilo jugoslovanski državi. Država bo vzela 50 milijonov funtov posojila (13 milijard dinarjev), ki se bo rabilo za gradnjo železnice in drugih javnih naprav. Prvi obrok posojila znaša 12 milijonov funtov.

Lurška sedemdesetletnica.

V soboto 11. februarja preteče 70 let kar se je Marija Devica prikazala ubogi Bernardki Subierusovi v Lurdu. Uboga deklica je nesla domov drva, ko je v skalovju zagledala belo postavo prelepe gospe. Še večkrat jo je videla: v beli obleki z modrim pasom, rožnim vencem v roki. Sama je Gospa povedala: Brezmadežno spočetje sem. V trumah je romalo ljudstvo na kraj prikazovanja. Izpod prstov uboge 14 letne deklice, ki je na Marijino povelje grebla prst, je pritekla voda, ki še danes kot čudežni lurški studenec izvira in kaže Marijino mogočno roko. V Lurdu je res Marijina pomoč vidna. Koliko ozdravljenj, čudežnih, dokazanih, od zdravnikov izpričanih, se je dogodilo tam. Ni še dolgo, ko je celo neki protestant tam čudežno ozdravil. — Bernardka je pozneje vstopila v samostan in umrla v sluhu svetosti.

Na ta čudežni kraj naj poromajo te dni naše misli! Nešteto lurških kapelic in oltarjev po naši domovini jasno kaže našo ljubezen do turske Gospe. Naj se ob svoji 70 letnici čudežna Mati tudi nas spomni in nam pomaga v stiskah dušnih in telesnih.

Prestolonaslednik potuje.

Prestolonaslednik Humbert se je odpeljal v Egipt in druge afrikanske kraje, da spozna iz lastne skušnje zlasti tamošnje italijanske kolonije. Potovanje ima trajati dva meseca, t. j. do prvih dni aprila.

Izseljevanje.

Naredbe glede izseljevanja so spremenjene. Omejena je možnost medsebojnega poklica le na ožje sorodnike: mož lahko pokliče ženo, starši otroke, brat sestro, starši vdovo in otroke svojega sina, vnuk lahko pokliče starega očeta ali mater. Za širše sorodstvo ne velja več možnost vpoklica, tudi ne za zaročence.

Obsojen škof.

Škof v Zitomiru, Skalski, je bil od boljševikov obsojen na 10 let ječe. Dolžili so ga, da je vohunil za Poljsko, ker se je na Poljake obrnil, naj bi skušali pomagati zatiranim katoličanom v Ukrajini.

Pameten ukrep.

Poslanec Ricci je predsednik Balile za vso državo. Izdal je okrožnico, v kateri ostro prepoveduje udeležbo Balil in tudi avangardistov pri plesih. Prav bi bilo, da bi se ta prepoved povsod zares in točno izvajala.

Koliko nas je v Trstu.

Ob začetku l. 1927. je štel Trst 251.326 duš. Med letom jih je šlo proč 14.317, noter jih je prišlo 13.496. V občini se je rodilo tekom leta 3655 oseb, umrlo jih je pa 3564. Koncem leta 1927. je štel Trst potemtakem 250.596 duš. Število se je zmanjšalo vsega vkup za 730 oseb.

Trobotente se volkovi boje.

Iz Šibenika v Split sta se vračala z avtomobilom g. Pavel Tomašič in njegov šofer. Pri Trogiru sta naletela na tolpo volkov, ki so stali sredi ceste in hoteli napasti avtomobil. Šofer je povečal brzino avtomobila ter pričel z vso silo trobiti. Volkovi so se tega prestrašili in zbežali v hrib.

Vjernij.

Mesto Vjernij, kamor je bil Trockij pregnan, leži v semirečenski oblasti na meji kitajskega (vzhodnega) Turkeстана. Pred vojno je imel Vjernij 24.798 prebivalcev. Najbližja železniška postaja je Taškent, ki je oddaljen 779 verst (versta 1.067 km). Ima pa s Taškentom redno poštno zvezo.

Trije dijaki kaznovani.

V Cortini d'Ampezzo so se vršile mednarodne sportne tekme. Nemci so načeloma odpovedali udeležbo. Trije srbski dijaki so se udeležili tekem. Zato jih je vodstvo «Jugoslovanskih športnikov» iz svoje zveze izključilo.

ZANIMIVOSTI.

Cesta k sosedovim.

Neki Anglež je predložil vladi v Londonu, naj bi se zgradila široka avtomobilska cesta s severne strani Afrike od Kaira v Egiptu pa tjadol do zadnje točke na jugu, do Kapograda (Kapstadt). Tekla bi «skozi pustinje in puščave» afrikanških povelji in bi merila 6400 km dolžine, za spoznanje več kakor od nas do sosedu.

Morska zver.

V tistem oceanu okrog otoka Baba so nastavili ribiči mreže, v katere se je zapletel velik som. Zival se je poizkušala osvoboditi in vlekla je velike čolne s števimi ribiči 30 milj daleč s seboj. Ribiči so se borili s somom in klicali štiri dni na pomoč. Prišle so končno druge ladje, posegle v boj in soma pokončale. Težo ubite živali cenijo na 10.000 kg.

MIHEC: Pust je bolan, v špetalu stoče, mesa več jesti, vina piti noče.
JAKEC: Najhuje pa ga zdaj noge bolijo, norostno več tako se ne vrtijo.

Koroška avtonomija.

V koroškem deželnem zboru se je spet obravnavalo vprašanje avtonomije za tamošnje Slovence v Avstriji. Kakor je znano, so Nemci sami predlagali nek načrt avtonomije, a Slovenci ga niso hoteli sprejeti. Slovenski deželni poslanec Starc je govoril nedavno zopet o tem predmetu v Celovcu. Nemci so hoteli, naj bi Slovenci svoje avtonomne ustanove sami plačevali. Starc se je temu zoperstavil. Kulturna avtonomija bi se dala samo tako izvesti, da bi država del svojih pravic odstopila slovenski organizaciji. Tako bi ta organizacija prevzela tudi določeno državna bremena (šolstvo) nase. Stroške avtonomije torej naj bi nosila država.

Popis Slovencev bi morali tudi Slovenci sami izpeljati. Drugače bi lahko v kakšnem kraju nalašč pristopili v večjem številu odpadniki nemškutarji in Nemci zato, da bi pri krajevni upravi lahko nagajali in štreno mešali.

Glede šolskega vprašanja posebej izjavil je Starc tudi zahtevo, da se dosedanje dvojezične šole podrede slovenski samoupravi.

Glede organizacije samouprave meni «Slovenec», da naj bi se zdaj obstoječe Politično in gospodarsko društvo koroških Slovencev s sedežem v Celovcu priznalo kot osrednji organ samouprave. Isti dnevnik meni, da se ne sme avtonomija ponujati s hinavskim namenom, ko se med tem koroškim Slovincem odrekajo najbolj enostavne pravice in se preganjajo narodni delavci. Država se mora odkritosrčno odpovedati dosedanjemu namenu in želji, da bi iz Slovencev na Koroškem naredila Nemce. Država sama mora slovensko narodnost priznati, zanjo skrbeti in jo gojiti.

Seveda so koroški Nemci še daleč od tega spoznanja.

Otroci revolucije.

Po revoluciji in lakoti je ostalo v Rusiji na milijone otrok brez staršev. Država sicer skuša zanje skrbeti v tej ali oni obliki, toda vse je kakor kaplja v morje. Trud je tembolj prazen, ker po državnih zavodih ne poznajo verske vzgoje. Tako šteje Rusija danes ogromno armado pet milijonov zanemarijenih, podivjane mladine! Ta mladina živi od ropa in tatvine. Med njo strahovito gospodarijo nalezljive bolezni in to smatra vlada kot edino «rešilno sredstvo». Zima in mraz sta kljub vsem prepovedim prignala v Moskvo cela krdele teh blodečih otrok, ki so samo tekom decembra pobili nad 20.000 šip.

Gostje v Opatiji.

V letu 1927. je prišlo v Opatijo 28.700 tujcev, od teh je bilo 8000 Mažarov, 5400 Nemcev, 4500 Avstrijcev, 4400 Italijanov, 2800 Čehov, 1700 Jugoslovancev, 550 Rumunov, 500 Poljakov, itd.

Kako je s politiko.

Kriza v Jugoslaviji.

V Jugoslaviji nobena vlada nima dolgega življenja. Od konca vojne do zdaj so imeli že kakih 20 vlad. Prava sreča, da navzlic temu neredu vendar država počasi napreduje in se utrjuje na znotraj in na zunaj.

Zakaj je toliko kriz?

Strankarsko življenje v novi državi je razburkano, da malokje tako. Slovani so že po naravnem temperamentu močno nagnjeni k ostremu strankarstvu. Tam pa se v eni državi zedinjeni kar trije slovanski narodi: Srbi, Hrvatje in Slovenci. Od teh ima vsak svoje posebne strankarske razmere. Razlika je tudi po deželah, ki so v novo državo prišle izpod raznih prejšnjih vladavin vsaka s posebnimi zakoni in upravnimi šegami. Razlika je tudi v gospodarskem sestavu in kulturnem stanju dežel. Vse to in temu podobno vpliva na politiko in daje povod za cepitev na številne stranke.

Obstoj raznih strank ni sam na sebi še nobeno posebno zlo. Vsi ljudje ne morejo biti ene misli. Dokler se stranke cepijo po mislih, nazorih, načrtih in programih, ni to nič hudega. V tem je garancija napredka in svobode. Kjer je borba nazorov in programov, tam se nazori čistijo, misli bistrijo, programi izpopolnjujejo. Tudi za нравstveno stanje posameznika je dobro, da mu je dana možnost izreči svoje mnenje in slišati mnenje drugih; vneša za neko idejo, za določen program ga dviga nad puste skrbi za jed, pijačo in tobak, življenju njegovemu daje kolikor toliko višji pomen in ceno. Le tak je resničen državljani; goli materialist in sebičnež je tovrstno živinče, ki ga vprezajo, bijejo, gonijo semintja, ne da bi si mogel dati sploh kakšen vsaj malo človeški odgovor na vprašanje: čemu vse to?

Toda v Jugoslaviji se žalibog premalo pomena prisvoja mislim in programom. Povečini se stranke tvorijo okoli vplivnih oseb in sicer s tem poglavitnim namenom, da se čimprej pride do korita, do osebnega ugleda, vpliva, službe in prilike položiti lakomne roke na državne zaklade. Take stranke ne prisvajajo pomena določenim idejam, kako bi bilo treba državo urediti, ampak se sprijaznijo z vsako idejo, če upajo z njeno pomočjo priti do kase. Če se ideja od kase odstrani, puste idejo, se oprimejo kase z obema rokama in brž sprejmo drugo idejo, prvi nasprotno. Na tak način seveda se stranke in posamezniki pravno ponižujejo in borba strank postane podobna pririvanju živine, kadar se ji krma poklada.

Ta žalostna nizkotnost mišljenja vpliva močno, da vladni kabineti v S H S nimajo obstanka. Brž ko se kakšna vlada osnuje, zbero se vsi tisti, ki niso pri vladji udeleženi, ter si postavijo »program«: zrušiti kabinet. Ne vprašajo mnogo, če kabinet slabo ali dobro dela, oni imajo svoj program, in ne dajo miru,

dokler ga ne izvrše. Sestavi se druga vlada; spet se zbero in sklenejo: zrušiti kabinet. In tako gre naprej ta igra brez vsake višje vsebine, zgolj parlamentarno prerivanje.

Velja Vukičević.

Sedanji vladi načeluje radikalec Velja Vukičević. On je bivši učitelj kralja Aleksandra, kateri ga ceni in spoštuje. Tudi po kraljevi želji je on vlado prevzel in si nadel nalogo po možnosti omejiti parlamentarno prazno prerivanje, da bi kabinet dobil časa za mirno in redno delo. Njegov poseben program je bil izboljšati gospodarski red in gospodarsko stanje v državi, urediti proračun državnih izdatkov in prejemkov ter uzakoniti enoten davčni zakon za celo državo. Vukičević je dobil na svojo stran srbske radikale, ki so po Pašičevi smrti ostali brez močnega voditelja. Pridobil je od Davidovičeve demokratske stranke zunanega ministra Marinkoviča in še par drugih demokratov kot ministre. Marinkovič je privedel v njegov takor vso demokratsko stranko. Pri Slovencih je dobil Vukičević zaveznike v Ljudski stranki, od katere je vstopil dr. Gosar v kabinet kot minister za socialno skrbstvo.

Eno najpotrebnejših reči jo Vukičevićeva vlada že skoraj srečno spravila pod streho: zakon o davkih, enoten in edin za vso državo. Težave so bile nemajhne, ker srbski poslanci težko glasujejo za izenačenje; v Srbiji namreč to izenačenje pomeni povečanje davščin, kajti došle so tam plačevali razmeroma dosti manj kakor pa n. pr. v Sloveniji. Vendar so radikali pokazali dobro voljo. Medtem, ko so se vršile parlamentarne razprave o tako važni reči, delala je opozicija neprestane težave z rabukami, interpelacijami, nujnimi predlogi in kar je takih parlamentarnih šeg, ki pravo delo ovirajo. Najbolj srdita opozicijska stranka so samostojni demokrati pod vodstvom Pribičevića. Drugi so hrvaški »seljaki« pod Radičem, tretji so zemljaradiniki srbski.

Kriza.

Teh opozicijskecev ne bi se vlada posebno bala, če ne bi Davidovič skrivaj in očitno migal z očmi na ono stran. Njegova stranka je bila zvezana z bosanskimi muslimani in udeležena v vladi pod imenom »Demokratska zajednica«. Ko je po volitvah naraslo število demokratov, zahteval je Davidovič tudi več ministrskih sedežev in druge take reči. Radikali niso nič popuščali in tako je njemu narasla jeza, pa je začel vedno bolj glasno godrnjati. Ker ima v svoji stranki velik osebni ugled, je tudi večina demokratov postala nezaupna in nezanesljiva. S tem se je začela vlada majati. Vsak čas bi se lahko zgodilo, da po tegejdem demokratje z ostalo opozicijo pri kakem glasovanju in vlada bi bila na tleh.

Med demokrati samimi ni bilo enotnosti in to je vladi pomaglo, da je še vlekla

naprej. A Davidovič je kopal dalje. Začel se je dogovarjati z Radičem in Pribičevićem. Vse te nezadovoljne stranke naj bi se zedinile, njih poslanci naredili en sam klub, postali tako najštevilnejša skupina v parlamentu, vrgli vlado in sami sestavili nov kabinet. Njihovo časopisje je že dolgo časa godlo to muziko in zganjalo te stranke »na okup«, češ da bodo rešili pravo demokracijo, ker pod Vukičevićem in Korošcem da ni več pravice in svobode. Na nekem shodu v Zagrebu sta govorila Radič in Pribičević kot prijatelja in se poljubovala. Pribičević je v divjih besedah napadal vlado, vojsko in samega kralja, Radič pa je govoril bolj zmerno. S tistim govorom se je Pribičević še bolj zameril, tako da ga kralj niti na krst princa Tomislava ni povabil. Nastajali so celo protestni shodi proti njegovim napadom. Postalo je skoro nemogoče, da bi Pribičević zavzel v slučaju krize ministrski sedež.

Pogajanja.

Vukičević je povabil v vlado Radiča. To se je želelo tudi na dvoru predvsem zato, da bi na ta način tudi hrvaški narod imel besedo v vladi. Na ta način bi bile v vladi tri vodilne stranke treh narodov. Radič pa je raje potegnil s Pribičevićem in odklonil vstop v vlado.

Novo snovani »blok celokupne demokracije« naj bi sploh vso staro vlado vrgel in sam zavladal.

V tem trenutku se je tudi Davidovič odločil, da juriša na vlado. Sklical je svoje demokrate in prepirali so se dolgo, ali ostati v dozdani vladi ali izstopiti. Slednjič je večina potegnila z Davidovičem, le 22 poslancev je bilo za Marinkoviča. Tako je demokratska stranka odpovedala vladi in demokratski ministri so šli k Vukičeviću povedat, da morajo izstopiti iz kabineta. Ministrski predsednik je nesel poročilo kralju, kateri pa ostavke ni hotel takoj sprejeti, ampak ukazal počakati.

Če kralj sprejme ostavko, bo padel celi kabinet. Ni gotovo, da se to zgodi. Zdaj, ko to pišemo, visi še vse v zraku. Pa tudi če pride kriza v polni obliki, bo zopet prvi na vrsti Vukičević, da poskusi sestaviti novo ministrstvo. Če se njemu ne posreči, pride vrsta na Radiča, ki je načelnik najmočnejšega kluba opozicije. Če se pa vzame vsa opozicija v en klub, tedaj bo poklican Davidovič. Nato bodo radikali sklenili: zrušiti vlado.

Ob sklepu doznava se, da je res Vukičević v sredo 8. t. m. predložil kralju ostavko celega kabineta ter odprl vladno krizo v polni obliki.

Kaj nam z dežele pišejo

RICMANJE.

Neko nedeljo (22. januarja) sem šel skozi naše polje intravnike dol do Zavelj in od tam proti Dolini. Videl sem, kako je pridirjalo kakih 10 jahačev — tudi ženske med njimi — pa so drli v skok po njivah in travnikih vsenačez kakor hunska vojska. Metali so okrog sebe posebne, v ta namen pripravljene papirčke, menda nekakšno indijansko znamenje drugi četi, ki bi prihrumela čez naša zemljišča. Še posestniki sami in kmečko prebivalstvo se varje kolikor mogoče, da ne mozga v vlažnem vremenu po travnikih in njivah, ker se škoda dela; koliko več škode pa naredi jezdec in to le v svojo zabavo... Opozorjamo občinsko predstojništvo v Dolini, naj ukrene primerne korake, da se kaj takega ne ponovi. Kmet je revež, a njegova siromasna lastnina je ravno tako sveta kakor lastnina tržaških bogatašev. Treba je pa tudi zadrževati preveč razposajene izletnike od škododelnosti zato, da ne bi kmet morda v jezi sam odmeril potrebne šole razbrzdancem.

Sušo lanskega leta smo začeli zdaj čutiti. Čas bo krompir saditi, pa ga ni več v shrambi. Sena za živino bo jelo zmanjkovati, a zima bo še dolga. Živina je po nič, čeprav se meso drago prodaja po mesnicah. Kdor ima še kak hektoliter vina, pa zaman gleda odkod pride kupec. Zasluzkov od zunaj ni. Oštr ne da več na kredo. Pust bo letos bolj pameten kakor v preteklih letih. Drv je tod že od nekajdaj premalo. Iz gornjih krajev vozijo k nam drva, ponujajo jih po nizkih cenah, a vendar ostaja marsikdo brez drv in celo brez potrebnih kolov za trte, ker gad ne pusti vtakniti roke v žep.

Opazja se v naši vasi in okolici tudi tatvina. Že poleti so tu ali tam pridelek pobrali ljudje, ki niso kopali in sadili. Pozimi pa se kradejo drva. Kradejo domači iz Ricmanj, oziroma v Ricmanje do-

seljeni neposestniki, pa tudi sosedje iz iržaške okolice. Ta reč nam tudi ne more biti povolji, čeprav razumemo, da ne kradejo vsi iz objestnosti, ampak večinoma iz velike potrebe.

GODOVIČ.

Vzgoja naše mladine ni posebno vzorna. Imamo dve učiteljici. Z gđc. Amarino Piccoli smo zelo zadovoljni, a njena tovarišica ne kaže pravega poklica za svoj posel. Otrokom se daje naučiti po 4 do 5 strani in jih zapira po dve uri. Tako so bile 4 deklice iz IV. razreda zaprete zdaj v zimskem času od štirih do šestih zvečer. Ena izmed teh učenk ima uro hoda do doma, tako je prišla domov šele ob 7. uri zvečer. Tudi šolske knjige se prebogosto menjujejo, kar je združeno s stroški. Višjim oblastvom se priporočamo naj bi kaj ukrenila, da se ne bo treba več pritoževati. *Matere.*

KUBED v Istri.

Naš g. župnik je naznanil s prižnice, da bomo imeli sveto birmo maja meseca. Omenil je tudi, da bi bilo potrebno preslikati našo cerkev. Torej, možje, zberite se in posvetujte, kako se bo nabral denar, da bo cerkev res lepa v čast božjo in tudi naši fari v ponos.

Dasi imamo v vasi napajališče za živino, vendar nekateri gonijo napajat na vodnjak, iz katerega se jemlje voda za ljudi. Pozivamo vaško predstojništvo, naj to zlorabo prepreči.

Nedavno smo poslali deputacijo treh mož v Trst k komisarju zaradi gmajne. Deputacija si je zaračunila potnine celih 170 lir. Za en dan očitno preveč. Ko je načelnik ta račun povedal pred občani, so nekateri ugovarjali, da je preveč. Potem je on ovadil na občinskem uradu nekatere osebe, da so delale razdor in hujšale druge ljudi k nepokornosti proti njemu. Podaštat je zatožene poklical k sebi in jih izprašal. Izkazalo se je, da je

PODLISTEK.

Gostačeva hči.

5

(Spisal T.)

Pri Korenu je bilo nekaj dnij sëm vse narobe. Mučna tišina je zavlada med družino. Tavalji so okoli, kakor bi bili drug na drugega jezni; in vendar, ako bi vprašal tega ali onega, zakaj vse to, ne vedel bi menda nihče, razven Jurija, pravega odgovora.

Joža Koren je bil od zadnje nevihte silno razburjen in nasajen; niti Lucija, ki se mu je oni dan tako prikupila, ko je Manico oštela, ni ga smela mnogo ogovarjati. Robantil je po dvorišču semtertje, pregledaval in preiskaval vse kotičke in shrambe — in vendar ni vedel zakaj. Nevidna moč ga je gonila iz kraja v kraj, srce mu ni dalo pokoja. V par dneh je bilo prevrženo vse orodje, naj je bilo preje urejeno ali ne. Kose, vile, grablje, cepce in vsako najmanjšo stvar

je pretaknil. In da bi se vse to mirno zgodilo! A Koren je razgrajal ter kričal za vsako marnjo tako, da so se sosedje spogledovali in se popraševali, je-li Joža ob pamet.

Posli so se ga ogibali, kolikor so se mogli, da ni brusil vedno nad njimi svojega jezika. A na enega pa je moral vendar-le izliti svoj srd: ker se mu ljudje niso dali, izbral si je pa ubogo živino. Liski je bilo nekaj dolg čas v hlevu in je z mukanjem hotela povedati, da si želi svobode. Očetu pa je bilo to odveč. Pred vrati sname s stene bič, pa hajdi nad nadležno kravo. Strašen ropot in polom nastane. Tovarišicam se smili uboga Liska, in vse začno tuliti, Koren pa kar povprek, — kjer pade, je dobro. Uboga živina hoče zdvijati. Naposled se oglasita še konja, in sedaj, seveda, občutila tudi ta dva grenkôbo očetovega biča.

«Ali si človek, ali si živina? Ali misliš vso žival pobiti? Za božjo voljo!» zakriči Lucija v hlev planivši in v hipu iztrga

možu bič iz roke ter ga zvije, da sta takoj dva konca.

Celô ženi bi se morda ne godilo dobro, da nista skočila takoj za njo tudi Andrej, varovat svoje konje, in kravja dekla Micka, branit uboge svoje varovanke. «Kakšno pa bo mleko, ko tako delate s kravami!» ihti dekla na glas in stopi med krave, da jih nekoliko umiri. Uboge trpinke jo takoj spoznajo in vse jo tožno pogledajo, kakor bi hotele prositi: «Vsaj ti nas brani! Saj ne vemo, zakaj smo tepene!» In usmiljeni dekl se uderô še obilnejše solze po licih.

Osramočen se pobere Koren iz hleva ter krene naravnost v bližnjo krêmo hladit svojo kipečo jezo. Korenka pa grê v hišo in žalostno zajoče.

Zvečer pa naznanita hlapec in dekla materi, da pojmeta proč, češ, tu se je začel zdaj živ pekel: človek ničesar več prav ne stori in za plačilo mora še na vsak korak grenke požirati ter poslušati kletev in zabavljanje. Gospodinja vendar

še potolaži uporna posla, češ, saj bo kmalu drugače. To bi bila prevelika sramota za hišo, ako bi šla dva obenem proč. Obljubi jima, da kupi na prvem semnju Micki ovratni robec in Andreju nove hlače; tako sta bila zopet dobra.

Reza, kuhinjska dekla, pa je pravila Micki, da je videla zvečer, ko si je mati v kuhinji za vrati skrivaj oči otirala in precej glasno vzdihnila: «Oh, zakaj smo jih zapodili! Ako bi še ostala, pa bi sedaj ne bilo tako!»

O Juriju je povedal Andrej Rezi, da je v petih dneh le štiri besede slišal iz njegovih ust, s starim pa in z materjo, kolikor on ve, ni še črhnil niti ene. Dekla se je poredno nasmejala ter si mislila: «Gostačeva je, pa vendar tako zmedo dela — pri Korenovih! Bog ve, kaj še pride?» In skoro zavidala je Manici.

In res je bil mladi Koren ves drugačen. Po cele dneve je preležal v slami gori na svislih, še v hišo ga skoro niso

bila stvar drugačna in podeštati ni našel krivice na njih ter jih je poslal lepo domov.

RAVNICA pri Grgarju.

Pri Aloiziju Erjavcu, gostilničarju nad Ravnico «Na mostu» ob cesti, ki vodi na Trnovo, so ponoči od 2. na 3. februarja ukradli meso dveh prašičev, slanino, moko in vino ter razne druge reči. Malo prej so bili tatovi v Sv. Mihaelu, kakor smo poročali. Zdi se, da je to ena sama družba uzmovičev, ki je dobro organizirana in predrzna.

POVIR.

Pretečeni teden so nesli k večnemu počitku v enem sprevedu dva zakonska, 79 letnega Franceta Karža iz Povirja in njegovo 84 letno ženo Katarino. Mirno sta za vedno zatisnila svoje oči oba v sredo 1. t. m. in sicer le pol ure drug za drugim. Ne pomnimo takega slučaja. Skupaj sta živela 56 let svojega zokonskega življenja v miru, ljubezni in zvestobi, skupaj sta ležala na mrtvaškem odru in skupaj so ju položili v grob. Mnogo ljudi ju je spremljalo na njihni zadnji poti. Naj počivata v miru!

KOJSKO.

Učitelj g. Zgonik je sprejel mesto predsednika odbora za širjenje Balile v vzhodnih Brdih. V odboru so še gg.: Brezavšček Avgust, Jasnič, Skolariš, Berto Hivala in A. Lazzarotti.

TRŽIČ.

Naš tržiški ali monfalkonski fašij je po predpisih višjih oblasti sklenil ustanoviti urad, ki bo pospeševal akcijo za poitalijančenje priimkov. Urad se je odprl 1. svečana.

TRNOVO-BISTRICA.

Naša združna organizacija je dobila vladnega komisarja v svrhu likvidacije in obnove v osebi dr. Ungarellija. Castniki so priredili v fašistovskih prostorih ples, ki je trajal od večera do ranega jutra. Odvetnik dr. Fortunat Mikuletič je imel patriotičen govor, poudarjajoč vrline armade. Zahvalil se mu je major vitez Baraia, poveljnik tukajšnje garnizije.

SPODNJA TREBUŠA.

Jest sen deseti vrat pa grem delč pa svit. Ana nedila sen šeu ki pa državni cist u Spadne Trebuša. Vila je glih nedila pa sen reku: Pejdma h sveti maši. Šeu sen pa dratenem mastu, ki me je cigau gar in dal; sen se morau davra prjemat, da se nisen apateku; pa še za fajfa sen se bau, de b mi padla u Idrea. Ka sen pršu čez, sen prašau anga maža, kako de na paprjavje, ka sa vse daske navskriž nametane. Pa mi je reku: Daklir se na ba kašna nasreča zgadila, se na ba veden zminu za ta. Šeu sen naprej pa sen biđu cile kupe šudra, ki sa mi rekl, de ga je patak Hatenje prnesu; čudu sen se, čič ga je talka uzela. Ka sen pršu u cirku, sen šeu na gank. Na žensk stran sen biđu tri nave zvani, ki sa mi rekl, de čakajo žegna. Namala sen apazbau pevce, ki znaje taka lepa panižnu zapet. Pal sen pa biđu, de se trebuške čče Voga vaije: če je šla katera an karak naprej, je šla brž tri nazaj; vse sa tle vit nater pad gankam! Ka sen pršu pa maš van, sen stapu namala vstran, de na va maja kriva palca kamu napot, pa sen biđu cile gaspadične jet mima s kratkem krilam pa zlateg uhanem. Pa sen prašau anga maža: Ki sa ta zane gaspadične? Pa mi je reku, de sa tisteh valapasistnkov, ki redija pa dvi ove jen tri kakoš. Prašau sen pale za tavak pa sa mi pakazal deleč preč pa Hatensk dalin. Tam sen ču, da se večkat klaftaje, zata sen vzeu mal tavaka pa sen se pavrau hitr. naprej pa svit.

mogli spravi k večerji ali h kosilu. Kak kos kruha si je odrezal in nekaj krhljev in suhih hrušek je vzel v kašči, pa je imel dosti za cel dan.

Mnogo je trpela njegova duša od tiste dne sém; koliko ljutih bojev je prestala! V srcu se je borila krepost s strastjo, in nobena se ni hotela umakniti. Ljubil je očeta, ljubil mater z vsu sinovsko ljubeznijo — in kaj bi ju ne, saj sta mu jo vračala iz celega srca. Sedaj pa!

Bil je priča vseh očetovih krutih činov: na senožeti, na dvoru, v hlevu in drugod. Ko je Manica jemala od Korenovih slovo, stal je on v podstrežju in vse slišal. Z viška bi planil na tla ter se potegnjl za čast uboge deklice, da se ni vse tako hitro zvršilo. Čul je udarce po konjih; sam bi raji trpel, le da bi otel nedolžno žival. Zato se mu je porajal v prsuh besneč vihar, ki je rjul in tulil ter se ni dal umiriti: ugašala je ljubezen do očeta, ledenela, oj, preje tako goraka ljubezen do — matere!

Premška cerkev.

I.

Zanimiva je njena zgodovina. Iz nje odseva složnost naših prednikov in velike žrtve, ki so jih radi prenašali za plemenite načrte. Čitajva zgodovinarja, ki popisuje zidanje premške cerkve.

«Novo cerkev sv. Helene na Premu smo začeli zidati 6. dan septembra 1866. l. Žalostne okoliščine časa niso dopustile, da bi se bilo moglo delo začeti že pomladi. — Veselo pritrkovanje zvonov je naznanilo, da je padla prva skala v fundament.

Fundament, — globok okoli 4 čevlje, skopan povsod do žive skale, — je bil zapolnjen v 14 dneh. Potreboval je 65 zidarjev in 46 manualov (pomočnikov).

Kvatro nedeljo — 23. sept. — je bil določen dan za blagoslovljenje glavnega kamna, katerega je postavil č. gospod dekan iz Škofje Loke — moj nepoznan prijatelj — Franc Kramar — rojenjak iz Dolenje vasi pri Ribnici — med obilno azistenco.

V glavni kamen smo vzdali vpricho neštevilnega ljudstva v trdo zaprti stekleni posodi zadnji list sedanjih treh poglavitnih časnikov: «Danice — Novic — Slovenca» in ljubljanski škofijski «Letopis». Zraven tudi še naslednji spis na oslovski koži (pergamentu):

I. P. R. M.

«Dolgo časa je z potrebovala premška fara nove, prostornejše cerkve, ker njena prva cerkva — kot nekdanja podružnica trnovska, — dozidana in posvečena l. 1602. — je bila silno majhna (11 sežnjev dolga in 3 sežnje široka). Veliko let se je torej nameravalo razširjenje cerkve in — odlašalo, medtem, ko so vmes mnogokrat dobre letine bile in mirni časi — tako dolgo, da smo ravno v najhujši in žalostnejši dobi — zavoljo popolnoma strohjene in razdžane strehe — prisiljeni, da se poprimemo cerkvenega prenovljenja. Bog nas je namreč obiskal poslednja leta z mnogoterimi nadlogami, — s pomanjkanjem in vojsko. Strupeni črvi so nam že dve leti zapored vse sadje čisto končali — slana letos (24. maja) je grozdje in poljski sad skoro popolnoma popalila, — nesrečna vojska — pri Kraljevem Gradu letos (3. julija) je nam strahovitih davkov navaila — živinska kuga je veliko hiš čisto v nič djala, — in ravno zdaj se sliši od hude kolere iz daljnih in bližnjih krajev. Krompir črni in plesnuje že več let zapored, posebno pa letos. Leto mokro — žetev silno staba, — lakota je pred vrati! — V zaupanju pa, da bo ravno zavoljo te ognjene preskušnje naše delo toliko prijetnejši dar v božjih očeh, in s trdnim zaupanjem v božjo gotovo pomoč, smo se zidanja božjega svetišča lotili.

Kopanje in vožnja kamenja — iz srede hriba pod Premom — iz «Ključa» — je strašno težavna reč! Kamen pa prav lep! Zidarijo (vse zidarsko delo) nove cerkve je prevzel ljubljanski mojster, — po rodu Italijan — Franc Faleschini za 4.700 Ft. a. v. — mojster izvrsten in pošten. — Zidanje se je začelo po dolgih birokratičnih in drugih ovirah šele 6. septembra 1866. — po Faleschinijevemu obrisu — potem ko smo dva od inženirjev izdelana plana zavrgli, ker sta manj pripravna bila. Dne 23. septembra t. l. — ravno kvatro nedeljo — bil je glavni kamen in fundament slovesno blagoslovljen. Gospod Luka Jeran, duhoven iz Ljubljane in «Danice» vrednik, — je prinesel letos ob svojem romanju iz Svete dežele nekatere — nalašč sa našo cerkev naročene kamne, ki so tukaj zraven vloženi v glavni kamen; kakor n. pr. eden kamnov iz vrta Getzemani, ki je na notranji strani cerkve glavnemu kamnu

Do onega časa Jurij nikdar ni razmišljal o kaki posebni stvari, saj je bil še mlad, in mladost ne misli čez danes in jutri; za drugo naj skrbè tisti, ki so za to. Mirno in zadovoljno je živel na domu od mladih dni; rajni blagi stari oče mu je bil vir vsega znanja, vse izkušnje. V svet še ni stopil nikdar, in ako bi stopil, privedlo bi ga gotovo domotožje v kratkem nazaj, v naročje ljubih staršev. Ozko svoje obzorje pa si je v čvrsti mladostni domišljiji tem lepše sam oslikal z najživejšimi barvami. Sanjal je, rekel bi, prijetne sanje do one nevihte. Sedaj pa se mu je v par urah zasukal ves svet; dvignila se je meglica, v kateri se je zibal v sladki nezavesti, padla je zavesa, ki mu je zastirala oči — odprl se mu je pogled v svet. In neizkušeni mladenič, ki je zrl doslej le njegovo solčno stran, zagledal je hipoma i njegovo senco, tema ga je obdala. Izginil je sen, srce pa je ostalo prazno, še več, spoznanje mu je zasekalo bridko rano. Zato tako krvavi,

vloženi, da se nekoliko ven vidi, — en kamen, prav majhen, je «ex Rupe sacra montis Calvariae» (iz votline Božjega groba); eden iz gore Tabor i. t. d.

Kdor pa od sedanjih prečudnih časov in o zgodovini premške cerkve še kaj več zvedeli želi: naj se pri podpisanih — (ko boste cerkev zopet podirali in novo zidali) — (tehmaj že v večnosti) oglašite, ki so bili z neštevilno množico vred pričujoči pri slovesni stavbi glavnega kamna».

Na Premu, 23. septembra 1866. — pod papežem Pijem IX. in vikšim pastirjem — knezoškofom ljubljanskim Jernejem Vidmar.

Anton Grašič m. p., dekan iz Trnova
P. Ludovic Bilc, m. p. Kapucin Fiume.
Miha Skubic l. r. kaplan košanski.
Jan. Kraševic, starašina.

France Kramar m. p. dekan iz Stare Loke.

Jakob Vindišer m. pr. kaplan iz Knežaka.

Jakob Jevšek l. r. učitelj premški.

Jakob Znidaršič, l. r. šestošolec.

Jožef Znidaršič, župan.

Matevž Frelih, farman premški.

Jan. Bilc, l. r. zgodnik ternovski.

Anton Nemeč, šestosolec.

Jul. Murgelj K. k. Aktnar.

(Dalje).

Prazniki v družini.

Velike važnosti za otroka je, kako se v družini praznujejo dnevi Gospodovi. Kakor se tega navadi v mladosti, tako jih bo praznoval vse življenje.

Nedelja kot dan Gospodov ni od človeka postavljena; zato je tudi človek ne more odstaviti. Znano je, da jo je postavil Bog sam že ob stvarjenju, ko je šest dni delal, sedmi dan pa počival. (Mojz. 1., 2.) Sv. pismo starega zakona na mnogih krajih govori o posvečevanju sobote (t. j. današnja nedelja) in tudi v Jezusovem življenju je sobota zelo važna.

Če vlada v družini res krščanski duh, vidimo najbolje iz tega, kako se praznuje nedelja. Mati-gospodinja ne skrbi samo za to, da se ob nedeljah ne opravljajo težka dela, da je vsa družina praznično oblečena in da tudi na mizo pridejo praznične jedi; njena velika skrb je tudi ta, da imajo tudi duše vseh članov družine svoj praznik.

Kako lepo je, če oče in mati z otroki vred gresta k sv. maši in pridigi in skrbita za to, da tudi vsa ostala družina zadosti verski dolžnosti. Kako lepi so po službi božji potem domači razgovori! Vse to versko mišljenje se zasadi otroku že v nežnih letih v srce in ostane za celo življenje sveta in sladka dolžnost.

In res, koliko nove moči, dobrih nagibov in tolažbe dà taka nedeljska služba božja za bodoči teden!

Zal, pa, da je v sedanjih časih iz nedelje nastalo nekako zabavišče in da jo mnogi porablja za veseljačenje in popivanje. Krščanska mati mora zato skrbeti, da vsem svojim otrokom vcepi s srce pravi krščanski pojm o dnevu Gospodovem, ki ga nihče ne sme izrabljati izključno v uživanju in mu tako vzeti svetost pomena. Res, da je namenjena nedelja v oddih in razvedrilo, a to naj bo tako, da ne trpi duša pri tem in ne nastane iz razvedrila vse kaj drugega, kar

zato se ne dà zaceliti.

Oj, ubogo srce! Polno ljubezni, polno verne zvestobe, sedaj pa — oropano vsega!

Ogrevala je sicer od zibeli sém mladega Jurija goreča ljubezen do roditeljev, toda srečen le ni bil povsem: bratov ni imel in sester, s katerimi bi se igral, katerim bi razodeval čustva otroškega srca. Naravno je torej, da sta si bila z nekoliko mlajšo gostačevo hčerko kakor brat in sestra. Sama nista vedela tega, a bilo je tako, in roditelji obeh so bili veseli. Katera kruta moč bi mogla razrušiti tesno to vez nedolžne ljubezni? In vendar, tista kruta moč je bila roka — očetova, roka dobrotnikova!

Niti Jurij niti Manica si nista še zmišlila, kaj in kako je, kaj in kako bode? Bilo je tako, ker je bilo. A prišla je ločitev, in v tem trenutku je bilo vse jasno. Sedaj šele premišljuje Jurij, zakaj in kako je to prišlo. Srce mu je uverjeno, da sta krivično sodila oče in mati, kri-

zastuplja dušo. Če kdaj je zlasti ob nedeljah krščanski materi treba podvojiti skrb za resnično dobro družino otrok.

To ji bo pa tem lažje, če jih je navadila, da zlasti ob nedeljah prejmo sv. zakramente in se združijo s svojim najboljšim Prijateljem. Potem jih pač mirno lahko prepusti njegovemu vodstvu.

Velike važnosti za posvečevanje nedelje je tudi skupno družinsko življenje. Domačnost in medsebojna ljubezen je močna vez, ki priklepa družino na dom. Za to dvoje naj skrbi mati ves čas, da potem ob nedeljah preživi par srečnih ur v krogu svoje družine. Če so bili morebiti tudi člani družine nekaj časa v društvu, v družbi, na izprehodu ali kje drugje, vselej bodo radi pohiteli, da ne zamude tistih lepih uric, ki jim jih nudi dom in ljubeznivi odnošaji med vsemi člani družine.

Z vsu ljubeznijo naj skuša mati svojo družino privaditi na lepo in koristno praznovanje Gospodovih dni. Potem bodo nedelje najlepši družinski prazniki, iz katerih bo izžarevala luč in toplota na vse delavnike in se bodo vsi že veselili in komaj pričakovali nedelje.

Tajništvo in naša pošta.

Rebula Alojzija — Volčjigrad št. 7. Vaša prošnja se obravnava kot rekvizicija pod št. 14174-V req. Mod. 2 N. 203923-24. Manjkajo še informacije karabinerjev; nato vam bo finanča izplačala 70% predjema.

Zagoda Katarina — Godovič. Posrečilo se nam je najti vaše prošnje. Ena je bila odposlana na Dunaj pod št. 17400 V req. E 6305 dne 1. X. 1926 s pismom finančne intendance 3160-XI-I, druga na finančno intendanco v Gorici dne 26-VI-1927 s seznamom 1380-XI-I. Gre za rekvizicije. Če ste napravili prošnjo za predjem, vam izplača Italija 70%, drugače morate čakati na izplačilo od Avstrije. Natančneje se lahko informirate na podlagi zgornjih števil na intandanci v Gorici.

F. S. Trst. Za nabavo potnega lista — tudi za obisk velesejma je potreben potni list — se morate obrniti na poseben urad na tukajšnjem magistratu (županstvu). Tam vam bodo vse razložili. Samo vedeti morate, da se potni listi izdajajo le v nujnih opravkih (bolezen, smrt, trgovski posli i. t. d.).

Snežnik. Loterijske številke bi veljale, ako bi bile izžrebane vse v enem in istem mestu, ne pa ena v tem, druga v drugem mestu. Morda boste imeli drugič več sreče.

Avtomobilska šola. Fant bi moral ostati v šoli najmanj 12 dni; stroški znašajo okoli 250 lir, seveda samo za šolo, hrano in stanovanje si mora dobiti drugje in plačati posebej. Učenec si stroškov ne more odslužiti.

Ivanka. S Piccolom nimamo nobenih zvez.

Za knjige; ki jih je izdala Mohorjeva družba pred vojno in med vojno, pišite «Mohorjevi družbi v Celju».

vično tudi obsodila ubožstvo, — ker je ubožstvo. Ta grenka zavest mori sinovsko ljubezen ter jači ljubezen do trpeče nedolžnosti.

Po nedelji pa je bilo Juriju še huje. Sumnja mu je kakor nenasitljiv črv razjedala srce, vrivala se mu je misel: «Tudi nad njo si se varal, tudi ona ni boljša, nego so drugi!» in ni se je mogel oprostiti. «Toliko trpiš zaradi nje», držil ga je neki notranji glas, «pa ti niti prijaznega pogleda, niti pozdrava ne privoči!» In skoro bi se izpremenila ljubezen v strastno jezo, v sovraštvo; a vendar ne... Zmagovalo je prejšnje prepričanje in zmagalo je: srce ni moglo drugače.

Tako je bilo! Jurij je premišljeval svoj stan, kakor še ne vse svoje žive dni; s strahom je zrl v bodočnost, ni mu obetala sreče. Kakor megla je lazil po dvorišču, a najraje je bil še vedno gori pod streho.

(Dalje.)

Gospodarstvo

Zboljšanje rodovitnosti travnikov.

Večina naših travnikov nam ne do naša takih pridelkov sena in otave, da bi mogli biti z njimi zadovoljni ne glede na suhe ali mokrotne letine. Tudi ne mislimo tu močvirnih zemljišč, ki bi jih bilo treba prej osušiti, ali suhih kamnitih leg, ki jih je očistiti kamenja, ampak opozoriti hočemo le na tisto navadno oskrbovanje travnikov, ki jih lahko vsak poljedelec izvrši brez velikih stroškov.

Predvsem je sedaj pozimi čas, dokler še ni dela na polju, da se travniki osnažijo grmovja in očistijo kamenja, zravnajo krtine ter odstrani vse, kar ne spada na nje. Če je jeseni navozil kmet na svoje livade hlevskega gnoja ali komposta, ostane ta čez zimo razgrnjen, da ga sneg in dež izlužita in spravita hranila h koreninam. Spomladi pa, preden začne trava poganjati, moramo ostanke gnoja pograbit, da nas pozneje pri košnji ne nadlegujejo. Travniki mora do spomladi biti čist in po možnosti zravnani.

Za gnojenje travnikov z gnojnico je najprikladnejši čas zgodaj spomladi, preden začne trava poganjati. Tedaj se namreč napije zgornja plast zemlje s tem najhitrejšo učinkujočim domačim gnojilom, hranilni sok dospe do korenin in, ko začne trava rasti, ima takoj na razpolago potrebno hrano v taki obliki, ki ji najbolj prija. Zato ruzočujemo spomladi lahko one travnike, ki so bili gnojni spomladi ali v pozni zimi od onih, gnojenih z gnojnico že jeseni. Sicer je pa tudi jesensko polivanje travnikov z gnojnico zelo učinkovito.

Navadno pa nimamo toliko gnojnice, da bi mogli vse svoje travnike pognojiti z njo. Ni pa tudi koristno leto za letom gnojiti jih samo z gnojnico, ker je ta bolj enostransko gnojilo, ki vsebuje dušik in káli, malo pa fosforne kisline in še manj apna. Zato gnojimo travnike vsako tretje leto še z umetnimi gnojili, in sicer s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo. Posebno Tomasova žlindra izredno ugodno učinkuje na razvoj detelje, pa tudi trav, ker nudi rastlinam predvsem dovolj fosforove kisline in apna kot hranili, razen tega pa pospešuje apno tudi razkrajanje ostalih hranilnih snovi v zemlji. Kalijeve sol je pa posebno tam potrebna, kjer nismo mogli gnojiti z gnojnico, ker nadomesti v zemlji manjkajoči kalij. Če pa hočemo kak posebno slab travnik hitro zboljšati, tedaj ga potrosimo še s čilskim solitrom, ki izredno pospešuje rast trave in detelj. Na oral travnika vzamemo 300 kg žlindre, 100 kalijeve soli in 100 kg čilskega solitra.

Na nekaj pa ne smemo nobeno leto pozabiti: travnike pobranati s travniško brano. To delo, dobro opravljeno, zaleže skoraj pol gnojenja. Travnike branamo ob suhem vremenu, ko se je zemlja nekoliko osušila, da uničimo mah razrijeemo zemljo, ki sta jo dež in sneg stlačila, spravimo vanjo do korenin zraka, pospešimo razkrajanje hranilnih snovi in s tem znatno dvignemo rodovitnost travniške zemlje. Če bodemo tako oskrbovali naše travnike, smemo vzhle suši oziroma moči pričakovati vsaj zadovoljivo letino in otave.

Vodilne cene v goriški deželi.

Od 7. februarja so določene za goriško deželo sledeče normativne ali vodilne cene: Riž boljši L 2.20 kg, navaden 1.80, boljši, leskeči 1.80, «molino» 1.80, navadne testenine 2.60, testenine boljše vrste 2.80, napolitanske «extra» pa po 3.40, sir «reggiano» iz leta 1926 (I. vrsta) po L 20, isti iz leta 1927 po 15, sir «parmeggiano» iz l. 1926 (I. vrsta) L 20, isti iz leta 1927 pa po L 15, bovški sir iz l. 1927 pa po L 9 kg. — Meso goveje, boljše vrste: prednja stran L 6 kg, zadnja L 7, slabše vrste: prednja stran L 5 kg, zadnja L 6; teletina boljše vrste: prednja stran L 6 kg, zadnja L 8.80; slabše vrste: prednja stran L 7, zadnja L 8, — Trska

L 3.30 kg; francoska trska L. 3.60, polenovka «Hammerfest — Finmarke» L 5, trska «Bergen» L 8, tun na olju L 20 kg. — Oljčno olje L 8 liter, boljše oljčno olje L 9, navadno semensko olje L 5.80. — Mleko v mlekarnah in razprodajalnah po L 1 liter, na dom prinešeno L 1.10. Kristalni sladkor L 6.60, očiščeni kristalni sladkor L 6.80, sladkor «pilè» L 6.80, surova kava «Portorico» boljše vrste L 32, «Santos» boljša L 25, «Santos» slabše vrste L 24 kg, «Minas» L 22. — Domača slanina v velikih kosih po L 9.50, ameriška L 8.40, mast domača ali ameriška L 8, navadno surovo maslo po L 14 kg, koruzna moka L 1.20, fižol («mandoloni» in «verdoni») po L 2, leča po L 2.20 kg.

Banca d'Italia naredila je po stanju 10. januarja račun o stanju blagajne. Zlato po novi cenitvi znaša 4 milijarde 547 milijonov lir (papirnatih), bankovci in vrednostni papirji tujih držav, ki imajo zlato valuto, znašajo 7 milijard 558 milijonov lir. Skupaj znaša torej «zlata» garancija 12 milijard 105 milijonov. Na to garancijo kroži lirske bankovcev za 17 milijard 768 tisoč; drugo bančne obveznosti znašajo 3 milijarde 411 milijonov; skupaj z bankovci je teh obveznosti torej 21 milijard 160 milijonov. Zlato kritje dosega torej nekako 57%.

Albansko bogastvo. Albanija je revna dežela. V tujino prodaja pomalem kože, a kupuje nazaj usnje, prodaja les, a kupuje pohištvo. Največ dobi za tobak, ki se predelava v domačih tovarnah; fine so albanske cigarete. Izvažajo se tudi olive, jajca in precej rib, katerih je skadrsko jezero zelo bogato. Izvažajo se tudi asfalt in nekaj malega drugih rudnin. Italijanski kapital gradi sedaj v Albaniji tovarno za cement v Skadru. Napravili bodo tudi privovarno in opekarno. Z italijanskim kapitalom se grade ceste in železnice ter moderne pristaniške naprave v Draču.

Reška industrija. Na Reki je bila že pred vojno tovarna torpedov Whitehead. Lastniki so bil Angleži. Sedaj je to podjetje kupila neka italijanska družba.

Krompir po goriški okolici se prodaja na domu na debelo po 40-60 L stot.

Kupčijske vezi. Jugoslavija proda v Italijo četrtino (25%) vsega, kar prodaja izven dežele.

Dne 12. t. m. bodo v Sežani pri cerkvi naprodaj orala po nizki ceni.

Smešnice.

Tujec v malem mestu: «Povejte mi vendar, ali se je rodil tu v tem kraju kak poseben velik mož»

Starček: «Ne, ljubi gospod, kar se jaz spominjam, so se tu rodili samo majhni otroci».

Obtoženec (pred obravnavo svojemu zagovorniku): «Ali bi se ne dalo tako napraviti, da bi dobil malo več zgube časti, pa malo manj zaporne kazni?»

Starši: «Vaša snubitev, gospod Roje, nam je v veliko čast. Toda nekaj časa boste že še morali potrpeti, ker je trenutno naša hčerka drugje zaročena».

Po čem je lira?

Dne 8. februarja si dal ali dobil:

Za 100 dinarjev	33.10 L
» 100 čeških kron	55.85 »
» 100 franc. frankov	74.15 »
» 100 švivalskih fr.	362.75 »
» 100 nemških mark	447.— »
» 100 avrst. šilingov	262.— »
» 1 dolar	1850 »
» 1 angleški funt	91.60 »

Litografija Fratelli Mosettig — Trieste.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

Slamoreznice

in več sto raznovrstnih nožev (klinj) za slamoreznice. Velika izbira modernih PLUGOV svetovnoznane tovarne EBERHARDT. Jamči se za dobro in lahko oranje vsakega pluga; na željo se da plug tudi na poskušnjo. — V zalogi imam tudi obračalne pluge.

Matija Valenčič, Ribnica s. št. Peter na Krasu.

POZOR!

Velika zaloga mrtvaških oprem I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod.

I. Saksida - Dornberg 3.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

(Podruž. Sv. Mar. Magd. zgor. št. 1.)

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje više kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINSICH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. - Slovincem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo z jamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst — Via Arcata 19 — Trst

:-: LASTNA IZDELOVALNICA :-:

Čevlji delani samo na roko

Tvrška znana po vseh podeželskih sejmih.

Velika izbira.

Prijazna postrežba — Zmerne cene.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924. z veliko premijo, diplomom in zlato svetitajo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Zima priklama ptičke spodi. Do Forcessina človek hiti.

Kdor zmrzovati noče v noge, hitro nabavi čevlje novè.

Cena je prava, dobro blagò. Vsi Forcessinu hvalo dajò.